

Laura Terho, hallitusneuvos
APO/ASI

Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

1 Asian tausta

Eduskunta on 25.11.2022 hyväksynyt hallituksen esityksen laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 197/2022 vp, EV 169/2022 vp). Mainittuun hallituksen esitykseen sisältyivät lakiehdotukset myös muun muassa mielenterveyslain (1116/1990), päihdehuoltolain (41/1986) ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992, jäljempänä *asiakasmaksulaki*) muuttamisesta. Kyseiset lait tulivat voimaan 1.1.2023.

Lisäksi eduskunta hyväksyi 1.3.2023 hallituksen esityksen vammaispalvelulaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 191/2022 vp, EV 328/2022 vp). Mainittuun hallituksen esitykseen sisältyivät lakiehdotukset myös muun muassa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) ja asiakasmaksulain muuttamisesta. Kyseiset lait tulevat voimaan 1.10.2023.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun valtioneuvoston asetukseen (912/1992, jäljempänä *asiakasmaksuasetus* tai *asetus*) ehdotetaan muutoksia, joilla asiakasmaksuasetuksen sääntely päivitetäisiin vastaamaan edellä mainittuja lakimuutoksia.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Asetusluonnosta ei ole käsitelty hyvinvointialuetalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa, koska asetuksella ei ole itsenäisiä vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen tai hallintoon. Asetusluonnos on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

3 Vaikutukset

Ehdotetuissa asetusmuutoksissa on kyse säännösten teknisistä tarkistuksista, eikä niillä ole itsenäisiä vaikutuksia. Lakimuutosten vaikutukset on arvioitu niitä koskevissa hallituksen esityksissä.

4 Säännöskohtaiset perustelut

5 §. Asumispalvelut. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä asiaa koskeva sääntely on jatkossa asiakasmaksulain uudessa 7 g §:ssä. Muutos liittyy vammaispalvelulain uudistukseen (HE 191/2022 vp).

6 §. Vaikeavammaisten kuljetuspalvelut. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä asiaa koskeva sääntely on jatkossa asiakasmaksulain uudessa 7 f §:ssä. Muutos liittyy vammaispalvelulain uudistukseen (HE 191/2022 vp).

13 §. Päivä- ja yöhoidon maksu. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Säännöksen sanamuoto on ensinnäkin vanhentunut, sillä sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muutosten (HE 197/2022 vp) myötä polikliinisen päihdehuollon käsitettä ei enää käytetä vaan päihdepalveluja annetaan joko sosiaalihuoltolain mukaisena päihde- ja riippuvuustyönä tai

terveydenhuoltolain mukaisena päihde- ja riippuvuushoitona. Myös viittaus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitettuun suojatyöhön on vanhentunut, sillä mainittu suojatyötä koskeva säännös on kumottu jo aiemmin.

Pykälän 2 momentissa mainittujen palvelujen maksuttomuudesta säädetään asiakasmaksulaisissa, joten säännös on ollut luonteeltaan informatiivinen. Säännöstä ei kuitenkaan ole alun perin kirjoitettu informatiivisen viittauksen muotoon, ja jos säännös haluttaisiin muuttaa informatiiviseksi viittaukseksi, siitä tulisi raskaslukuinen ja myös muihin asiakasmaksuasetuksen pykäliin olisi tehtävä teknisiä muutoksia. Selkeyden vuoksi pykälän 2 momentti ehdotetaan siksi kumottavaksi kokonaan.

Kumottavassa 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen maksuttomuudesta säädetään jatkossakin asiakasmaksulaisissa. Psykiatrisen avohoidon toimintayksikössä annettavan hoidon maksuttomuudesta säädetään asiakasmaksulain 5 §:n 2 kohdassa, päihde- ja riippuvuushoidon yksikössä avohoitona annettavan hoidon maksuttomuudesta asiakasmaksulain 5 §:n 9 kohdassa, muiden sosiaalihuoltolain 24 a §:ssä tarkoitettujen erityisesti päihteiden käyttäjille tai riippuvuusikäytymiseen kohdennettujen avopalveluiden kuin asumispalveluiden maksuttomuudesta asiakasmaksulain 4 §:n 7 kohdassa, kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettujen erityishuollon maksuttomuudesta asiakasmaksulain 4 §:n 2 kohdassa ja alle 18-vuotiaalle terveyskeskuksessa tai sairaalassa taikka sen toimintayksikössä annettavan hoidon ja ylläpidon maksuttomuudesta siltä osin kuin hoitopäiviä on kalenterivuodessa kertynyt yli seitsemän asiakasmaksulain 5 §:n 5 kohdassa.

14 §. Kuntoutushoidon maksut. Pykälän 1 momentti päivitetäisiin teknisesti vastaamaan vammaispalvelulain uudistusta (HE 191/2022 vp). Kehitysvammaisten erityishuoltona ei anneta enää kuntoutushoitoa, vaan erityishuoltoa saavan henkilön mahdollisesti tarvitsema lääkinnällinen kuntoutus annetaan terveydenhuoltolain perusteella. Lisäksi päivitetäisiin viittaus terveydenhuoltolain (1326/2010) 29 §:n 2 momentin 7 kohtaan, jossa säädetään lääkinnällisestä kuntoutuksesta. Pykälän 1 momentin mukaan vammaispalvelulain 2 §:ssä tarkoitettulle vammaiselle henkilölle ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettua erityishuoltoa saavalle henkilölle terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettuna laitoshoidon annettusta kuntoutushoidosta voitaisiin periä enintään 17,10 euroa hoitopäivältä.

21 §. Kehitysvammaisten erityishuoltoon liittyvä ylläpito. Pykälää tarkistettaisiin teknisesti vastaamaan vammaispalvelulainsäädännön uudistusta (HE 191/2022). Pykälässä maininta ”kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan järjestetty täysi ylläpito laitoshoidossa” korvattaisiin maininnalla ”kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettua erityishuollossa olevan henkilön täysi ylläpito laitoshoidossa”, sillä erityishuollossa olevalle henkilölle järjestään laitospalveluja tai laitoshoidon sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain nojalla. Pykälän mukaan kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettua erityishuollossa olevan henkilön täydestä ylläpidosta voitaisiin periä lyhytaikaisessa laitoshoidossa 12 §:ssä tarkoitettu maksu ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa asiakasmaksulain 7 c §:ssä tarkoitettu maksu.

22 §. Hengityshalvauspotilaalle järjestettävä hoito. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

33 a §. Indeksitarkistukset. Pykälästä poistettaisiin vanhentuneet viittaukset asiakasmaksuasetuksen 25 §:n 1 momenttiin sekä 26 a §:n 3 momenttiin, sillä kyseiset pykälät on kumottu jo aiemmin tehdyllä asetusmuutoksella (417/2021).

5 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2023, jolloin myös uusi vammaispalvelulaki (675/2023) tulee voimaan.